

CONFERENCE BOOK

ISBN: 978-605-69877-1-7

by Farabi Publishing house

INTERNATIONAL EUROPEAN CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCHES

INTERNATIONAL EUROPEAN CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCHES

November 15-17, 2019

Paris - FRANCE

CONFERENCE BOOK

EDITORS

Assoc. Prof. Mehmet Ünsal MEMİŞ

Assoc. Prof. Sevi ÖZ

All rights of this book belong to FARABI Publishing House

Authors are responsible both ethically and juridically

FARABI Publications - 2019©

Issued: 30.11.2019

ISBN: 978-605-69877-1-7

by Farabi Publishing House

CONGRESS ID

CONGRESS TITLE

- INTERNATIONAL EUROPEAN CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCHES

DATE AND PLACE

- November 15-17, 2019 Paris - FRANCE

ORGANIZATION

- EUROASIA JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES & HUMANITIES

ORGANIZING COMMITTEE

- PROF. MUNTAZIR MEHDI
- WU YICHENG
- SEVI OZ
- ELENA MAGLIO

INTERNATIONAL SPEAKERS

- Assist. Prof. Muntazar Mehdi - Pakistan (*Page:6*)
 - Miao-Yu Chen- Taiwan (*Page:58*)
 - Prof. Dr. Ahmed SMAHI- Algeria (*Page:76*)
 - Merve KOLDAMCA YILMAZ- Greece (*Page:124*)
- Т.А. ГАДЖИБЕЙЛИ - Azerbaijan (*Page:125*)

16.11.2019 Saturday / 10⁰⁰-12⁰⁰

HALL-3, SESSION-1	Head of Session: U- Dr. Saadet Alieva
Т.А. ГАДЖИБЕЙЛИ	ФЛАВОНОИДЫ <i>Alcea flavovirens</i> (Boiss et Buhse) İljin İZ ФЛОРЫ АЗЕРБАЙДЖАНА
Т.А. ГАДЖИБЕЙЛИ	СОДЕРЖАНИЕ ФЛАВОНОИДНОГО СОСТАВА <i>VICIA FABA L.</i> İZ ФЛОРЫ АЗЕРБАЙДЖАНА
Tahsin BOZDAĞ	TÜRK SÜSLEME SANATLARINDAN OLAN TEZHİP ÇALIŞMALARINDA YARI ÜSLUPLAŞTIRILMIŞ ÇİÇEKLERİNİN DÖNEMSEL OLARAK GELİŞİMİNE BİR BAKIŞ
Tahsin BOZDAĞ İbrahim KAYA	TÜRK SÜSLEME SANATLARINDA KULLANILAN RUMİ MOTİFİNİN YAPIM AŞAMASINDA UYULMASI GEREKEN TEKNİK ÖZELLİKLER
Musa MURSAQLIYEV	KEŞİKÇİDAĞ MAĞARALAR KOMPLEKSİNDƏ MƏDƏNİ VƏ ETNİK TƏDQIQATLAR
Saadət ƏLİYEVƏ	DAMCILI MAĞARASINDA APARILMIŞ ARXEOLÖJİ TƏDQIQATLARIN TARİXİ ƏHƏMİYYƏTİ
Necati DEMİR Berker KURT	AVRUPA ORTAOKULLARINDA OKUTULAN ANA DİLİ DERS KİTAPLARINDA TÜRK İMGESİ
Berker KURT Necati DEMİR	TÜRKİYE, AVUSTURYA VE MACARİSTAN'DAKİ ANA DİLİ DERS KİTAPLARINDA TEKNOLOJİ KULLANIMI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

16.11.2019 Saturday

	Poster Presentation
Prof. Dr. Nefise Ozlen SAHİN İbrahim H. DEMIRSOY Res. Assist. Sp. Dr. Leyla BATMAZ Res. Assist. Sp. Dr. Serdar SIRIN Prof. Dr. Ramazan GEN	DETERMINATION OF CHANGES IN <i>FIRMICUTES</i> (GRAM - POSITIVE)/<i>BACTEROIDETES</i> (GRAM - NEGATIVE) RATIO OF GUT MICROBIOME OF PATIENTS WITH TYPE 2 DIABETES

Musa MURSAQULİYEV	KEŞİKÇİDAĞ MAĞARALAR KOMPLEKSİNDƏ MƏDƏNİ VƏ ETNİK TƏDQİQATLAR	133
Səadət ƏLİYEV	DAMCILI MAĞARASINDA APARILMIŞ ARXEOLÖJİ TƏDQİQATLARIN TARİXİ ƏHƏMİYYƏTİ	136
Necati DEMİR Berker KURT	AVRUPA ORTAOKULLARINDA OKUTULAN ANA DİLİ DERS KİTAPLARINDA TÜRK İMGESİ	139
Berker KURT Necati DEMİR	TÜRKİYE, AVUSTURYA VE MACARİSTAN'DAKİ ANA DİLİ DERS KİTAPLARINDA TEKNOLOJİ KULLANIMI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	147
Ö. Okan FETTAHLIOĞLU Furkan POYRAZ Sümeyye YALÇIN	ÖRGÜTSEL USTALIK ÜZERİNDE, ÖĞRENER ORGANİZASYONLARIN ETKİSİ	158
Nefise Özlen SAHİN İbrahim H. DEMIRSOY Leyla BATMAZ Serdar SIRIN Ramazan GEN	DETERMINATION OF CHANGES IN FIRMICUTES (GRAM - POSITIVE)/BACTEROIDETES (GRAM - NEGATIVE) RATIO OF GUT MICROBIOME OF PATIENTS WITH TYPE 2 DIABETES	169

AVRUPA ORTAOKULLARINDA OKUTULAN ANA DİLİ DERS KİTAPLARINDA TÜRK İMGESİ*

IMAGES OF TURKS IN MOTHER TONGUE TEXTBOOKS TAUGHT IN EUROPEAN SECONDARY SCHOOLS

Necati DEMİR

Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara-Türkiye

Berker KURT

Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya-Türkiye

ÖZET

Öğretim programlarının temel amacı, öğrencilerin sahip oldukları kültürel değer ve zenginliklerin farkına varmalarını, onlara farklı ülke ve milletlerin kültürlerinden örnekler sunarak bu kültürleri tanımalarını, kendi kültürlerinin ayırt edici yanlarını ortaya koymalarını ve evrensel değerlere ulaşmalarını sağlamaktır. Bu amaç çerçevesinde hazırlanan ve öğretim programlarının en temel uygulama aracı olan ders kitapları, millî ve evrensel kültür unsurları barındırmaktadır. Bu araştırmanın amacı geçmişten günümüze önemli ilişkiler içinde olduğumuz iki Avrupa ülkesinde ortaokul çocukları için hazırlanmış ana dili ders kitaplarındaki metin ve etkinliklerde Türk algısını ortaya koymaktır. Bu amaca ulaşmak için Almanya ve Avusturya’da okutulan ana dili ders kitaplarındaki tema, metin ve etkinlikler doküman analizi yoluyla ele alınmış, bunlarda geçen Türk, Türklük ve Türkiye’ye dair ifadelerin varlığı taranmıştır. Sonuçta iki ülkenin ders kitaplarında da Türk’e ilişkin veriler tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, ders kitapları, Almanya, Avusturya, Türk, Türklük, dil eğitimi.

ABSTRACT

The main educational objective of some international programs is to increase student awareness of both the depth and value of their own national cultural inheritance, by making comparison with the achievements of other countries using specific examples. The general aim is to reveal the unique elements of their own culture, hence developing students’ understanding of their own nation’s place in the wider cultural world. Textbooks, being the basic instructional tool in the curriculum, work within this framework and cover both national and international cultural issues. The aim of this study is to describe how Turkey and the Turkish language is presented in mother tongue, middle school text books in two European countries with whom Turkey has strong relations, both today and in the past. To achieve this goal, themes, texts and activities in native language textbooks used in Germany and Austria were analysed. Instances of the use of Turkish language, expressions and culture were found, examined and discussed.

Keywords: Turkish education, textbooks, Germany, Austria Turkish, Turkishness, language education.

1. Giriş

Öğretim programları, öğrencilerin sahip oldukları kültürel değer ve zenginliklerin farkına varmalarını, farklı ülke ve milletlerin kültürlerinden örnekler sunarak bu kültürleri tanımalarını, böylece hem kendi kültürlerinin ayırt edici yanlarını ortaya koymalarını hem de evrensel değerlere ulaşmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Demirel (2004:5), öğretim programlarını “kasıtlı kültürleme” aracı olarak görmektedir. Yani bugün ve gelecekteki insan gücünün, hangi bilgi, beceri ve kültür seviyesine sahip olması gerektiği öğretim programlarıyla belirlenmiştir. Örneğin Türkiye ve Almanya’da ana dili ders programı ve ders kitapları üzerine karşılaştırmalar yapan Durmuşçelebi (2007), Türkçe öğretim

* Bu çalışmanın verileri, Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenen “SBA-2019-4119” kodlu ve “Türkiye ve Avrupa’da Ana Dili Eğitiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Karşılaştırılması” adlı normal araştırma projesinden hareketle elde edilmiştir.

programının “ideal insan” tipi yetiştirmeyi; Almanca öğretim programının da daha çok bireyselliği ortaya çıkarmayı, yani bireyin kendisini ve çevresini tanımasını amaçladığı ve bu yönde hazırlandığını ifade etmektedir. Özdemir’in (2019:111) yaptığı çalışmada da Türkçe kitapları için benzer bir sonuç ortaya çıkmıştır. Çalışmada, incelenen ders kitaplarında toplumun hedeflerini kişisel hedeflerin önünde gören toplulukçu kültürün, bireyci kültürden daha baskın olduğu vurgulanmaktadır.

Öğretim programlarının yansıtıcısı ve en temel uygulama aracı ders kitaplarıdır. Kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve kültürün bulunduğu yer, öğrencilere sunulan ders kitaplarıdır. Bu anlamda ders kitaplarının nitelikli olması, millî ve evrensel değerlere yer vermesi gerekir. Ancak Türkçe ders kitaplarının millî ve evrensel değeri aktarma konusunda eksik kaldığı bazı araştırmalarla dile getirilmiştir (Somuncu, 2008; Parlakyıldız, 2009; Karagöz, 2009, Ekinci Çelikpazu ve Aktaş, 2011, Şentürk ve Aktaş, 2015).

Geçmişten bugüne tarihin her safhasında kadim millet olan Türkleri bulmak mümkündür. İnsanlık tarihine bilim, politika, sanat ve edebiyat alanlarında yapmış oldukları katkı tartışılmazdır. Birçok medeniyete beşiklik eden Anadolu topraklarında kurulmuş olmaları, jeopolitik konumu, Asya ve Avrupa kültürünün kesişme noktasında olması, Türk milletini önemli yapan unsurlardandır. Buna bir de 1961 yılında Avrupa’ya başlayan işçi göçü eklendiğinde Türk, hem tarihi bir güç hem de günlük yaşamda paylaşımında bulunulan insan olma vasfı kazanmaktadır. Bu vasıflar başta tarih kitapları olmak üzere, dil öğretimi ve diğer kitaplarda da Türk’ün yer alabileceği fikrini doğurmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Avrupa ülkelerinde okutulan ana dili ders kitaplarındaki Türk, Türklük veya Türkiye ile ilgili bilgileri tespit etmektir. Bunun için Almanya ve Avusturya’da ana dili derslerinde kullanılan ders kitapları incelenmiştir. Araştırma, bu ülkelerdeki Almanca ders kitaplarında Türk, Türklük ve Türkiye’ye ilişkin bilgiler olup olmadığı; varsa nasıl yer verildiği sorusu üzerine şekillenmiştir.

2. Yöntem

Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde “doküman incelemesi” ve “içerik analizi” yöntemleri kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. İçerik analizinde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri, belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir şekilde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Araştırmanın dokümanını Avusturya’da ve Almanya’nın Berlin, Branderburg, Mecklenburg,-Vorpommern, Sachsen, Sachsen-Anhalt, Thüringen eyalet ve bölgelerindeki ortaokul 6. sınıflarda okutulan ana dili ders kitapları oluşturmaktadır. Ülkelerin ana dili derslerinde kullanılan ders kitapları ve dolayısıyla bu çalışmanın da veri kaynakları şunlardır:

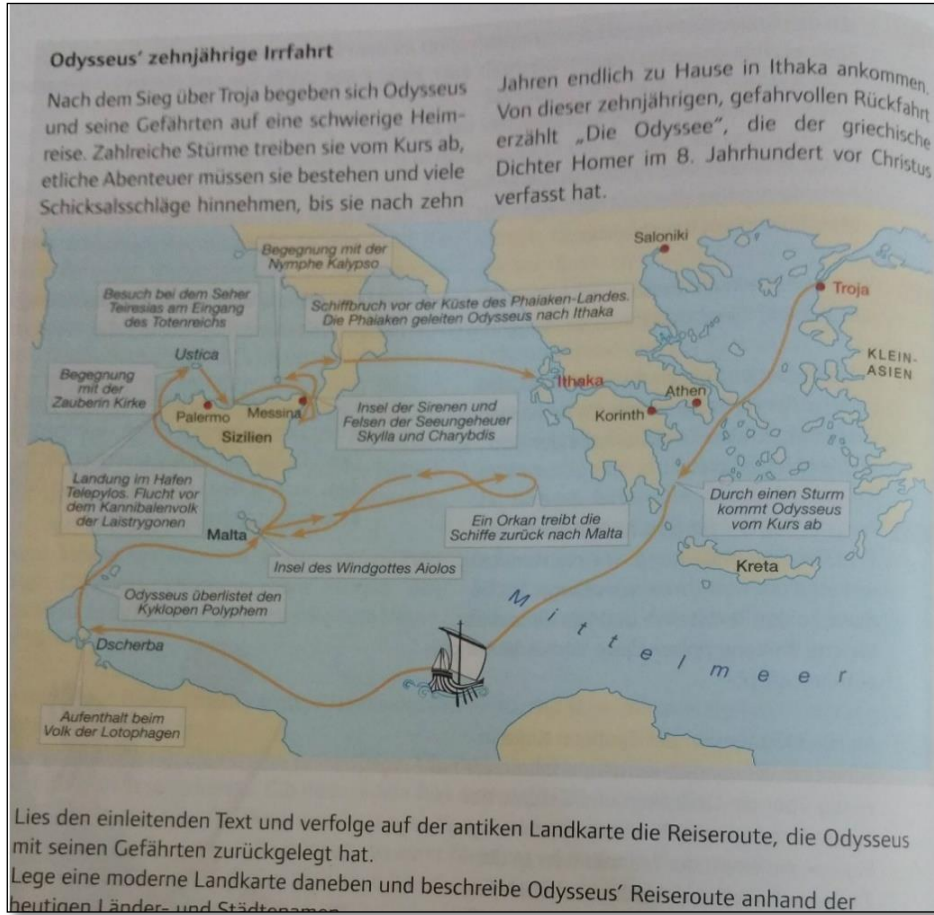
Tablo 1. Ülkelerin ana dili derslerinde kullandıkları kitaplar

Ülke	Kitaplar	Toplam
Avusturya	1. Treffpunkt Deutsch 2 Sprachbuch (Buluşma Noktası Almanca 2 Ders kitabı) 2. Treffpunkt Deutsch 2 Arbeitsheft (Buluşma Noktası Almanca 2 Etkinlik kitabı) 3. Starke Seiten Deutsch 2 Sprachbuch (Güçlü Sayfalar Almanca 2 Ders kitabı) 4. Starke Seiten Deutsch 2 Grammatik (Güçlü Sayfalar Almanca 2 Dil bilgisi)	4
Almanya	1. Deutschburch 6 (Almanca 6) 2. Deutschburch 6 Arbeitsheft (Almanca Çalışma Kitabı 6)	2

3. Bulgu ve Yorumlar

3.1. Almanya’daki Kitaplarda Türk, Türklük ve Türkiye

Tematik olarak hazırlanan *Deutschburch 6* (Almanca 6) ders kitabının altıncı teması “*Helden, Zauberinnen, Ungeheuer*” (Kahramanlar, Büyücüler, Canavarlar) ana başlığı ve “*Sagen untersuchen und erzählen.*” (İnceleyin ve Efsaneleri Anlatın) alt başlığını taşımaktadır. Buradaki metinlerden biri Yunan mitolojisinin önemli destanı *Odyseia*’dır. Destanın anlatıldığı sayfalardaki bir yol haritasının başlangıç noktası Troya’dır (Şekil 1). Her ne kadar Türklük öncesi dönemi de içerse, Anadolu topraklarının destanlara konu olan önemli bir coğrafyada olduğu Alman çocuklarına aktarılmaktadır.

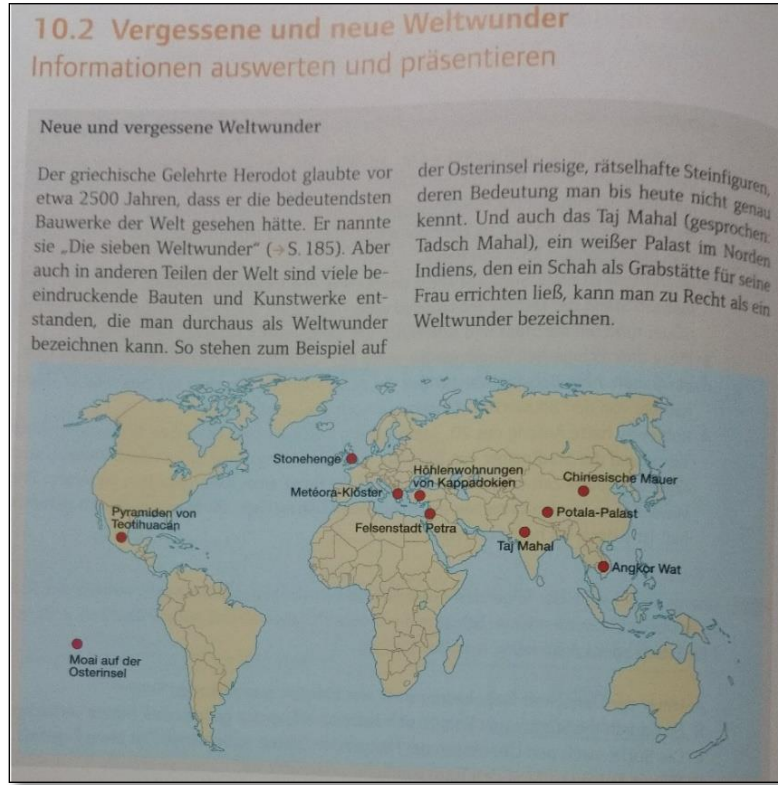
Şekil 1. Odysseia destininin yol haritası

Kitabın onuncu teması “Alte und neue Weltwunder” (Dünyanın Eski ve Yeni Harikaları) ana başlığı ve “Sachtexte untersuchen” (Gerçek Metinleri İncelemek) alt başlığını taşımaktadır. buradaki görselde de Anadolu toprakları ile Efes ve Halikarnas’a vurgu yapılmaktadır (Şekil 2).

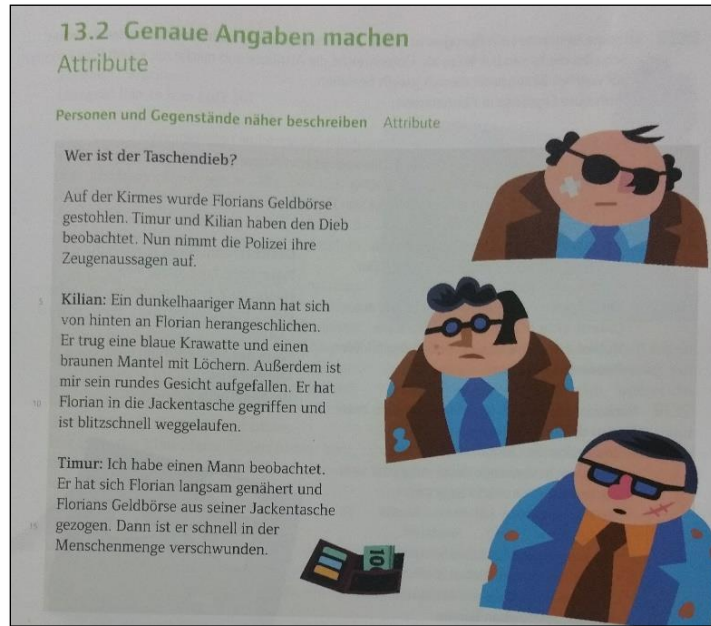
Şekil 2. Almanca kitabındaki onuncu temaya giriş sayfası

Aynı temada “*Vergessene und neue weltwunder*” (Unutulmuş ve Yeni Dünya Harikaları) başlığı altındaki görselde bulunan yerlerden biri Kapadokya’dır (Şekil 3).

Şekil 3. Almanca kitabındaki yeni ve unutulmuş dünya harikaları görseli

“*Grammatiktraining*” (Dil Bilgisi Eğitimi) ana başlıklı ve “*Sätze und satzglieder*” (Cümle ve İfadeler) alt başlıklı on üçüncü temada bir hırsızlık olayını anlatan diyalogdaki karakterlerden biri Türk’tür (Şekil 4). Timur adlı kahramanımız şahittir ve polise hırsızlık olayıyla ilgili bilgiler vermekte ve olayın aydınlatılmasını sağlamaktadır.

Şekil 4. Almanca kitabındaki bir diyalog örneği

Bu metnin varlığı Türklerin sosyal hayatta yer aldığını, kabul edildiğini ve Almanca konuşabildiğini göstermesi açısından oldukça önemlidir.

Deutschbuch 6 Arbeitsheft'taki (Almanca Çalışma Kitabı 6) dil bilgisi konularından biri de etken ve edilgen fiillerdir. Konuyla ilgili alıştırmalardan biri Türk lokumunun yapılışını anlatmakta ve buna ilişkin sorular sormaktadır (Şekil 5).

Verben Aktiv und Passiv

Merkwissen Aktiv und Passiv

Aktiv und Passiv sind zwei Verbformen, die man bei der Darstellung von Handlungen und Vorgängen unterscheidet. Man kann aus zwei Perspektiven schauen.

- **Aktiv:** Der Handelnde (Handlungsträger) wird betont, z. B.: Edmund kriecht in den Schrank.
- **Passiv:** Die Handlung / Der Vorgang wird betont, z. B.: Der Schrank wird geschlossen und verriegelt.

Das Passiv wird meist mit *werden* und dem Partizip II (Partizip Perfekt) des Verbs gebildet, z. B.: *wird geschlossen, werden verriegelt.*

Hier findest du ein Rezept für Türkischen Honig. Die Sätze stehen im Aktiv. Wandle sie ins Passiv um.

Du benötigst für die Herstellung 3 Eiweiß, 250 g Zucker, einen Esslöffel Honig, 180 g Nüsse und kandierte Kirschen sowie etwas Wasser.

Für die Herstellung werden 3 Eiweiß, 250 g Zucker, ein Esslöffel Honig, 180 g Nüsse und kandierte Kirschen sowie etwas Wasser benötigt.

Du füllst Zucker, Honig und Wasser in einen Topf und kochst das Ganze etwa eine Stunde.

Nun schlägst du das Eiweiß zu einem sehr steifen Schnee.

Dann gibst du die Zuckermasse unter ständigem Rühren hinzu.

Hacke die kandierten Kirschen und die Nüsse grob mit einem Wiegemesser.

Mische sie anschließend unter die Zuckermasse.

Lege die Masse auf ein Stück Backpapier oder auf ein Backblech.

Sie trocknet über Nacht.

Jetzt schneidest du die feste Masse in Portionsstücke.

Probiere nun die Leckerei!

Şekil 5. Almanca etkinlik kitabında Türk lokumunun yapılışı

3.1. Avusturya'daki Kitaplarda Türk, Türklük ve Türkiye

Treffpunkt Deutsch 2 Sprachbuch'ta (Buluşma Noktası Almanca 2 Ders kitabı) Alman Türkolog ve çevirmen Sabine Adatepe tarafından kaleme alınmış bir öyküde, bir Türk çocuğu olan Murat'ın okulunda başından geçen bir olay anlatılmaktadır (Şekil 6). Olay özetle şöyledir:

Murat'ın yeni okuluna başlayacağı ilk gün, tesadüfen annesi de yeni bir işe girmiştir ve oraya gitmek zorundadır. Okula tek başına gitmek zorunda kalan Murat, bu durumdan biraz korkar ancak telkinlerle bunu başaracağına kendisini inandırır. Hatta, bunu başararak "Bana çocuk gibi davranıyorlar!" serzenişlerinden de kurtulacaktır. Murat yola koyulur, okula gider, sınıfın kapısını çalar ve içeri girer. Hiç tanımadığı 21 çift göz ona bakmaktadır ve heyecanlanmıştır. Alman öğretmeni, Murat'ı sınıftakilere tanıtmaya başlar. Bu Murat. Sen Türksün değil mi? diye sorar öğretmeni. Murat soruya biraz kızarak Hamburg yakınlarındaki Pinneberg'ten geldiğini söyler. Arka sıradaki öğrencilerden biri Murat'ın bu tavrına kahkaha atarak Türkçe "Hoş geldin lan şişko" diyerek karşılık verir. Tanıştırma faslı bir süre daha devam eder. Sıra Murat'ın nereye oturacağına gelmiştir. Sınıfta tek oturan, genellikle kimseyle konuşmayan, kimsenin sevmediği, sürekli kavga eden ve Drakula lakaplı bir öğrenci vardır. Öğretmen Murat'a onun yanına oturmasını söyler ve ikili arasında kan kardeşliğine kadar gidecek anılar o an başlar. Romen veya çingene diye alay edilen Drakula'nın aslında çok önemli bir yeteneği vardır: çok güzel şarkı söylemek. Ve bu yetenek Murat geldikten sonra ortaya çıkmıştır. Murat'ın Drakula ile arkadaşlığı üzerine öykü sürüp gider.

1 Die Perspektive wechseln
Sätze Adaptepe
Murat und Drakula

„Am Schulkiosk kostet der Kakao einen Euro. Na, ich geb dir zwei, ist ja dein erster Tag heute.“ Mutter gab Murat einen Kuss auf die Stirn und einen Klaps auf die Schulter.

„Manchmal behaupte ich die vierzehn Pfund...“
„...“, fand Murat. Dabei musste er keine Mühen sparen, um in die neue Schule gehen, weil im Gegensatz zu seinem ersten Tag gehörten ihm keine... „Ich schick dich auf“, hatte er gesagt.
„Ich weiß ja, was das Lehrermittel ist, und überhaupt, ich bin doch kein Baby mehr!“

„Als er jetzt vor den 21 unbekanntesten Gesichtern stand, spürte er sein Herz richtig hämmern. [...]
„Das ist Murat. Du kommst aus der Türkei, nicht wahr?“, fragte jetzt Herr Schmidt, der Deutschlehrer der Murat in die Klasse gebracht hatte.
„Ich komme aus Pinneberg“, protestierte Murat. Und Pinneberg ist eine Stadt bei Hamburg.
„Die Mädchen kicherten und einige Junger lachten. Irgendwo hörte Murat aber auch eine andere Stimme, die rief: „Hoş geldin, 'Lan! Drakula!“

„Ein Schöner, aber köstlich aussehender Dragg mit hübsch warm schimmernden Haarschneid...
„In der dritten Reihe hinter auch nicht, er fragte alle den neuen Mitschüler aus dunklen Augen nur neugierig an. Dieser Junge war Murat verdammt schön. Er hatte blonde Haare, die bis zu... er sah glücklich und war ein Kind von dem Lehrer in den Klassenraum gebracht. Und nun...
„Ich bin Murat aus Pinneberg, wie dich zu Drakula, denn du bist von Anfang an nur...
„Türkisch quatsch!“

180

1 Die Perspektive wechseln

Sabine Adatepe

Murat und Drakula

„Am Schulkiosk kostet der Kakao einen Euro.
2 Na, ich geb dir zwei, ist ja dein erster Tag heute.“ Mutter gab Murat einen Kuss auf die Stirn
4 und einen Klaps auf die Schulter.

12 Als er jetzt vor den 21 unbekanntesten Gesichtern stand, spürte er sein Herz richtig hämmern. [...]
14 „Das ist Murat. Du kommst aus der Türkei nicht wahr?“, fragte jetzt Herr Schmidt, der Deutschlehrer, der Murat in die Klasse gebracht hatte.
16 „Ich komme aus Pinneberg“, protestierte Murat. Und Pinneberg ist eine Stadt bei Hamburg.
18 Die Mädchen kicherten und einige Junger lachten. Irgendwo hörte Murat aber auch eine andere Stimme, die rief: „Hoş geldin, 'Lan! Dicker!“

Şekil 6. Avusturya'daki Almanca kitabında bir metin

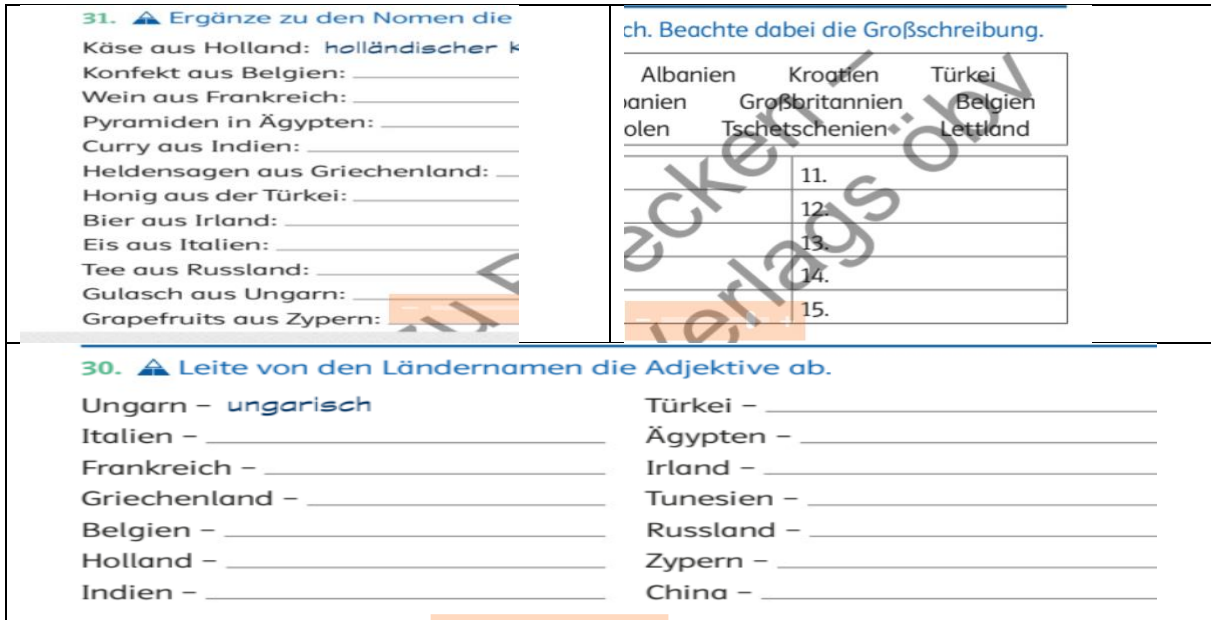
Murat ve Drakula metni incelendiğinde metnin birçok sosyolojik veri barındırdığı görülmektedir. Bir Türk olmasına rağmen çocuğun bunu söyleyememesi, sınıfta birden fazla Türkün bulunması, Türk çocuğunun Alman değil de başka bir milletten çocukla arkadaş olması, Türk çocuğunun problemleri çocukla arkadaşlık kurması metinde yer edinen görüntülerdir.

Treffpunkt Deutsch 2 Sprachbuch kitabında Türklerle ilgili bir diğer metin de yalancı veya abartılı masalların anlatıldığı bölümde karşımıza çıkmaktadır (Şekil 7). Der Ritt auf der Kanonenkugel und andere Abenteuer (Top Mermisi ve Diğer Maceralar) adlı metinde, top mermisinin üzerinde seyahat eden bir askerin anılarına yer verilmiştir. Bir savaşta Türkler ve Ruslar antlaşma imzalayınca esir düşen bu asker, Türkler tarafından seyahat aracına el koyulduğunu ve top mermisi üzerinde seyahat etmek zorunda kaldığını anlatır.

Şekil 7. Avusturya'daki Almanca kitabında bir metin

Dil bilgisi kurallarının öğretildiği *Starke Seiten Deutsch 2 Sprachbuch* (Güçlü Sayfalar Almanca 2 Ders kitabı) kitabında Türk, Türklük ve Türkiye kavramlarının örnekler vasıtasıyla kullanıldığı görülmektedir (Şekil 8).

Şekil 8. Avusturya'daki Almanca kitabında dil bilgisi etkinlerde Türk

4. Sonuç ve Tartışma

Almanya ve Avusturya'da ortaokul 6. sınıflardaki Almanca ders kitaplarında Türk imgesinin varlığını tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmayla dil öğretim kitaplarında Türk, Türklük ve Türkiye'ye ilişkin örtük veya doğrudan bilgilerin verildiği görülmüştür. Uzun yıllar tarihi münasebetimizin olduğu bu ülkelerin

tarih kitaplarında olumlu veya olumsuz bir yer edinmek doğal bir durumdur, ancak dil öğretimi kitaplarında da Türk varlığını görmek, Türk'ün dünya üzerindeki önemini ortaya koyması açısından önemlidir. Araştırma bulgularıyla şu sonuçları elde etmek mümkündür:

1. Türkiye'nin jeopolitik konumu ve tarih boyunca önemli bir toprak olan Anadolu üzerinde kurulması, farklı medeniyetlere beşiklik etmesi ve bundan kaynaklı zenginlikleri, kendi değerlerini ve evrensel değerleri çocuklarına aktarmak isteyen milletlerin ister istemez Türk'e, Türklüğe, Türkiye'ye veya Anadolu'ya temas etmesini gerektirmektedir. Bu açıdan Almanya'daki ders kitaplarının mitoloji, efsane ve destanları işleme nedeniyle doğrudan Anadolu topraklarına, örtük olarak da Türkiye'ye daha fazla yer verdiği görülmektedir.

2. Avrupa ülkelerinin birçoğunda Türk nüfusu önemli bir orana sahiptir ve Türkler ülkelerin ekonomi, bilim, eğitim, sanat, spor ve sosyal faaliyetlerinde yer edinmiştir. Bu durum Türklerin olumlu veya olumsuz yönlerle ders kitabındaki metinlere girmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Her iki ülkenin kitabında da Türklerin metinlere konu olduğu görülmüştür. Almanya'daki tarih kitaplarında Türklük imajını ortaya koyan Pamuk ve Pamuk (2018) da Türklerin işçi göçünden sonra misafirlikten vatandaşlığa doğru uzanan öykülerinin konu edildiğini böylece Alman toplumunun bir parçası olmayan Türklere mesaj verildiğini dile getirmektedir.

Avusturya'daki Almanca ders kitabında ise Türk imajına karşı olumsuz bir yargı olduğu söylenebilir. *Metin ve Drakula* metnindeki çocuğun Türk olduğunu söylemek istememesi, belalı bir çocukla arkadaş olması; *Top Mermisi ve Diğer Maceralar* başlıklı metindeki askeri Türklerin esir etmesi ve onun seyahat aracına el koyması, Türklüğe karşı olumsuz yargılardır. İsmailoğlu Kaçır'ın (2018) Avusturya'daki tarih kitaplarında Türklük imajı üzerine yaptığı çalışmasında da benzer bir olumsuz algının olduğu şöyle belirtilmiştir: "Bugün ise Türkiye'nin Avrupa Birliğine alınıp alınmaması ikileminin yanı sıra laiklik, kürt meselesi, Kıbrıs, terör, çocuk gelinler gibi ezberlenmiş konuların gölgesinde bir Türkiye imajının karşımızda durduğunu söyleyebiliriz."(s.74).

Almanya ve Avusturya'daki Almanca ders kitaplarında Türk imajı dil bilimsel malzeme olarak da kullanılmıştır. Bu durum dolaylı olarak ülke tanıtımına katkı sağlamaktadır. Etken-edilgen fiillerin öğretiminde Türk lokumunun kullanılmış olması, ülkeler arasında marka, tescil ve patent savaşlarının yaşandığı günümüzde lokumun menşeyini dolaylı yoldan vermesi açısından önemlidir.

Kaynaklar

Dedeoğlu, H. (203). Almanya'da Bavyera eyaleti ilköğretim ders kitaplarında Türk imgesi üzerine bir analiz. *Eğitim ve Bilim*, 38 (170), 401-417.

Demirel, Ö. (2004). Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme. Ankara: Pegem Akademi
Durmuşçelebi, M. (2007). Türkiye ve Almanya'da ilköğretimde anadili öğretimi-öğretim programları ve ders kitapları açısından bir karşılaştırma. Yayınlanmamış Doktora Tez. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Anabilim Dalı.

Ekinci Çelikpazu, E. ve Aktaş, E. (2011). Meb 6,7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin değer iletimi açısından incelenmesi. *Turkish Studies* 6(2), 413-424.

İsmailoğlu Kaçır, T. (2018). Almanya lise tarih ders kitaplarında Türk İmajı. Ed. Ahmet Şimşek, *Dünyada Türk imajı tarih ders kitaplarındaki durum*, s. 62-74,. Ankara: Pegem Akademi.

Karagöz, B. (2009). Yapılandırmacı yaklaşıma göre ilköğretim 6 ve 7. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki değerlerin incelenmesi (Muğla ili örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla: Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özdemir, S. (2019). Kuramdan uygulamaya Türkçe ders kitabı incelemeleri. Ankara: Anı.

Pamuk, İ. ve Pamuk, A. (2018). Avusturya tarih ders kitaplarında türk imajı. Ed. Ahmet Şimşek, *Dünyada Türk imajı tarih ders kitaplarındaki durum*, s. 1-18,. Ankara: Pegem Akademi.

Parlakıldız, H. (2009). İlkokul ikinci devrede Türkçe ders kitaplarındaki moral değerlere kısa bir bakış (1948-1968 yılları arası), *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 245-262.

Somuncu, S. (2008). İlköğretim 7. sınıf Türkçe ders kitabındaki edebî metinlerin temel evrensel değerleri içermesi bakımından incelenmesi. Afyonkarahisar: Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şentürk, L. ve Aktaş, E. (2015). Türkiye’de ve Romanya’da okutulan ana dili Türkçe ders kitaplarının değer iletimi açısından karşılaştırılması. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13(29), 215-243.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* . Ankara: Seçkin.